

Az Alkotmánybíróság
részére

Alulírott [redacted] születés kori név: [redacted]

[redacted] meghatalmazott jogi
képviselom, dr. Bodrogi Bea ügyvéd

[redacted] útján az Alkotmánybíróságról szóló 2011. évi CLJ.
törvény (a továbbiakban: Abtv.) 26. § (2) bekezdése alapján

alkotmányjogi panaszt

terjeszték elő.

Indítvány, határozott kérelem

2020. május 29. napján hatályba lépett az az anyakönyvi eljárásról szóló 2010. évi I. törvény (továbbiakban: At.) módosítása. Az új törvényi szövegnek az ügyemben jelentőséggel bíró részei a következők:

*Az At. 3. §-a a következő x) ponttal egészült ki: (E törvény alkalmazásában)
,x) születési nem: az elsődleges nemi jelleg, illetve kromoszóma alapján meghatározott biológiai nem."*

*Az At. 69/B. § (1) bekezdés b) pont be) alpontja helyébe a következő rendelkezés lépett: (A személyazonosító adatok nyilvántartása tartalmazza az érintett)
,be) születési nemét,"*

*Az At. 69/B. § (3) bekezdése helyébe a következő rendelkezés lépett:
(3) Az (1) bekezdés b) pont be) alpontjában meghatározott adat nem változtatható meg."*

Az At. 89. § (4) bekezdése helyébe a következő rendelkezés lép: „(4) Az anyakönyvvezető nemzetközi szerződés vagy viszonyosság alapján – a menekült vagy oltalmazott jogállású személy kivételével – a nem magyar állampolgár anyakönyvi eseményéről az anyakönyvi kivonat és a nem magyar állampolgár – gyermek születésének anyakönyvezése esetén a szülők – természetes személyazonosító adatainak, valamint – ha rendelkezésre áll – az állampolgárságát igazoló okmányának megnevezésére, okmányazonosítójára és érvényességi idejére vonatkozó adatok megküldésével értesíti az érintett állampolgársága szerinti állam Magyarországra akkreditált külképviseletét, annak hiányában a külpolitikáért felelős minisztert."

*Az At. 101/A. §-a helyébe a következő rendelkezés lépett:
(1) E törvénynek az anyakönyvi eljárásról szóló 2010. évi I. törvény módosításáról szóló 2016. évi CIX. törvénnyel (a továbbiakban: Módtv.) módosított rendelkezéseit*

ALKOTMÁNYBÍRÓSÁG	
Ügyszám:	IV/00948-0/2020
Érkezett:	2020 JÚN 03.
Példány:	1
Melléklet:	5 ^{db}
Kezelőiroda:	<i>[Signature]</i>

a Módtv. hatálybalépésekor folyamatban lévő ügyekben és a megismételt eljárásokban is alkalmazni kell. (2) E törvénynek az egyes közigazgatási tárgyú törvények módosításáról, valamint ingyenes vagyonszármazásról szóló 2020. évi XXX. törvénnyel (a továbbiakban: Módtv.3) megállapított 3. § k) és x) pontját, 44. § (3) bekezdését, 69/B. § (1) bekezdés b) pont be) alpontját és 69/B. § (3) bekezdését a Módtv.3 hatálybalépése előtt indult és folyamatban lévő eljárásokban, valamint a megismételt eljárásokban is alkalmazni kell.”

Az At. a) 3. § k) pontjában a „neme” szövegrész helyébe a „születési neme” szöveg, b) 44. § (3) bekezdésében a „nemének” szövegrész helyébe a „születési nemének” szöveg, a „Bölcsészettudományi Kutatóközpont” szövegrész helyébe a „Nyelvtudományi Intézet”, az „az Bölcsészettudományi Kutatóközpont” szövegrész helyébe az „a Nyelvtudományi Intézet” szöveg, c) 44. § (4) bekezdésében az „az Bölcsészettudományi Kutatóközpont” szövegrészek helyébe az „a Nyelvtudományi Intézet”, az „Az Bölcsészettudományi Kutatóközpont” szövegrész helyébe az „A Nyelvtudományi Intézet” szöveg, d) 94. § (1) bekezdés c) pontjában az „az MTA-utónévjegyzékbe” szövegrész helyébe az „a Nyelvtudományi Intézet által vezetett utónévjegyzékbe” szöveg lép.

Hatályát veszti az At. a) 4. § (7) bekezdésében az „– a 89. § (4) bekezdésében foglaltak kivételével –” szövegrész, b) 69/B. § (4) bekezdése.

A jogszabály-módosítás következtében a lentebb bemutatottak szerint sérül az Alaptörvény II. cikkében rögzített emberi méltóságom, az emberi méltóságból fakadó önrendelkezési jogom és névviseelési jogom, továbbá az Alaptörvény VI. cikk (1) bekezdésében biztosított magán- és családi élethez való jogom. Továbbá, sérül az Alaptörvény XV. cikk (2) bekezdésében biztosított egyéb helyzet miatti hátrányos megkülönböztetés-mentes élethez való alapjogom.

Az Alaptörvényben biztosított jogaim sérelmét az At. hivatkozott hatályba lépő és hatályon kívül helyezett szabályai eredményezik. A hatályba lépő és a hatályon kívül helyezett normák ugyanis megszüntetik annak lehetőségét, hogy a nememet és a nevemet a személyiségem legfelsőbb magjával összhangban jogi elismerésben részesíthessem.

Az alapjogaim sérelme mellett hivatkozni kívánok az Alaptörvény B) cikk (1) bekezdésben rögzített jogállamiság elvére is. A jogállamiság magában foglalja a jogbiztonság követelményét is. Azzal, hogy az At. hatályba lépő rendelkezéseit a folyamatban lévő eljárásokra is alkalmazni kell, sérül a jogbiztonság követelménye.

Az Alaptörvény-ellenes szabályok megsemmisítése közvetlenül eredményezné az Alaptörvény-ellenes állapot megszüntetését, ezért kérem az Alkotmánybíróságtól a támadott rendelkezések megsemmisítését.

Indítványomat a következő indokokkal kívánom alátámasztani.

1. Az indítványozói jogosultságom alátámasztásához a következőkre hivatkozom:

1.1. Az alkotmányjogi panaszt az Alkotmánybíróságról szóló 2011. évi CLI. törvény (továbbiakban: Abtv.) 26. § (2) bekezdése alapján kezdeményezem, ugyanis a jogsérelmem az alaptörvény-ellenes jogszabály rendelkezésének hatályosulása folytán közvetlenül, bírói döntés nélkül következik be, az At. fentebb hivatkozott módosításainak hatálybalépésének napján, és nem létezik olyan jogorvoslati eljárás, amellyel a jogsérelmet orvosolni lehetne.

1.1.1. *A támadott jogszabály közvetlenül, bírói jogalkalmazás nélkül hatályosuló rendelkezés.* A panaszomban megsemmisíteni indítványozott rendelkezések elzárják annak az útját, hogy a nememet és ezzel együtt a nevemet jogi elismerésben részesíthessem és ennek eredményeképpen a számomra méltóságot biztosító állapotban élhessem az életem. A hatályos At. szerinti nem és névváltoztatási kérelmem esetén -- a korábban hatályban lévő szabályok szerinti mellékletek és szakvélemények csatolása mellett -- nincsen lehetősége a jogalkalmazónak arra, hogy a nem és névváltoztatásnak helyt adjon, mivel arra a hatályos jogszabály nem ad lehetőséget.

1.2. Az alkotmányjogi panaszomban megsemmisíteni indítványozott rendelkezés az Alaptörvényben biztosított alapjogaimat sérti, személyemet, konkrét jogviszonyaimat közvetlenül és ténylegesen, aktuálisan érinti, és ennek következtében következik be a jogsérelem. Álláspontom szerint ezért indítványom az érintettség vonatkozásában megfelel az érintettség tárgyában az Alkotmánybíróság által korábbi döntéseiben - elsőként a IV/2532/2012. AB végzésben, majd részletesebben a 33/2012. (VII.17.) AB határozatban, illetve a 3086/2016. (IV. 26.) AB határozatban - meghatározott kritériumoknak.

Az At. hatályos szabályozása sérti az Alaptörvény II. cikkében biztosított emberi méltóságomat. E tekintetben hivatkozni kívánok az 58/2001. (XII. 7.) AB határozat rendelkező részére, amely szerint a névjog az emberi méltóságból levezethető alapjog. A határozat indokolása külön rámutat arra, hogy alapvető jognak minősül a transznemű emberek esetében a névváltoztatáshoz való jog. Az Alaptörvény hatálybalépését követően pedig a 27/2015. (VII. 21.) AB határozat a névjoggal összefüggésben kialakult korábbi gyakorlatot megerősítette. Az Alkotmánybíróság 6/2018. (VI. 27.) AB határozata pedig már magától értetődően kezeli a transzneműnek született emberek méltóságának részeként a nem és névváltoztatáshoz való jogot.

Az At. hatályossá vált szabályozása sérti az Alaptörvény VI. cikk (1) bekezdésében biztosított magán- és családi élethez való jogomat. Az Alkotmánybíróság a 6/2018. (VI. 27.) AB határozat [53]-ban megállapította, hogy az Emberi Jogok Európai Bíróságának (továbbiakban: EJEB) esetjoga a nem jogi elismerésének kérdését a magánélet tiszteletben

tartásához való jog részeként védi, a részes államoknak pedig kötelességük erre vonatkozó megfelelő eljárást biztosítani.

Az At. hatályossá vált szabályozása sérti az Alaptörvény XV. cikkében számomra biztosított jogegyenlőséget a fenti alapjogokkal összefüggésben. A hatályossá váló szabályozás pusztán azért zárja el előlem a nemem és a nevem állam (és így a közösség) általi elismerésének jogát, mert transznemű vagyok, a nem transznemű emberek nemi elismerését az állam zavartalanul biztosítja, miközben a csoport e tekintetben homogén: mindannyian érző emberi lények vagyunk.

Személyesen és közvetlenül érintenek ezek a rendelkezések, mert a nemem és a nevem megváltoztatását kívánom annak érdekében, hogy azok a személyiségem legbelsőbb magjával összhangban legyenek. A nemem jogi elismertetését 2019. november 15-én kértem Budapest Fővárosának Kormányhivatalától (F/2 és F/3 mellékletek), de 2020. február 21-i keltezéssel a tájékoztatást kaptam, hogy egy új eljárásrend kialakításáig nem áll módjukban az ügyemben döntést hozni (F/4 melléklet). Mivel az At. 101/A. §-a hatályos rendelkezése folytán a folyamatban lévő nem és névváltoztatási eljárásokra is alkalmazni kell a hatályos At. szabályokat, így az érintett eljárás ex lege megszüntetésre kerül. Ez ellen hiába nyújtanék be felülvizsgálati kérelmet, hiszen a jog visszaható hatállyal megváltozott.

Egyéni sérelmem *tényleges és aktuális* volta nem igényel külön magyarázatot, hiszen a hatályba lépő és a hatályon kívül helyezett At. rendelkezések elzárják annak útját, hogy a személyiségem legbelsőbb magjának, azaz a szexuális identitásomnak megfelelő nemmel és névvel éljek. Ez közvetlenül az At. hivatkozott szabályainak hatályba lépésével és hatályon kívül helyezésével következett be és nincsen olyan közigazgatási vagy bírói eljárás, amely képes lenne a tételes jogi szabályokkal szemben orvosolni a ténylegesen és aktuálisan bekövetkező sérelmemet.

1.3. A panaszom alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdést érint, hiszen az emberi méltóságot és a családi-, valamint a magánélethez való jogomat, továbbá a megkülönböztetés mentes élethez való alapjogaimat sérti.

Sérti tovább ez a helyzet az Alaptörvény B) cikk (1) bekezdés szerinti jogállamiság elvét is. Az Alkotmánybíróság már a 9/1992. (I. 30.) AB határozatában megállapította, hogy: „A jogállam nélkülözhetetlen eleme a jogbiztonság. A jogbiztonság az állam – s elsősorban a jogalkotó – kötelességévé teszi annak biztosítását, hogy a jog egésze, egyes részterületei és az egyes jogszabályok is világosak, egyértelműek, működésüket tekintve kiszámíthatóak és előreláthatóak legyenek a norma címzettjei számára.” A 11/1992. (III. 5.) AB határozatban az Alkotmánybíróság kifejtette, hogy „[a] jogbiztonság megköveteli a jogszabályok olyan világos és egyértelmű fogalmazását, hogy mindenki, akit érint, tisztában lehessen a jogi helyzettel, ahhoz igazíthassa döntését és magatartását, s számolni tudjon a jogkövetkezményekkel. Ideértendő az is, hogy ki lehessen számítani a jogszabály szerint eljáró más jogalanyok és állami szervek magatartását.” A kérelmem benyújtásakor nem láthattam előre, hogy a jogalkotó a jogszabályt a folyamatban lévő eljárásokra tekintettel is

megváltoztatja. Az Alkotmánybíróság gyakorlata szerint akkor elfogadható egy alapjog szükséges és arányos korlátozása, hogy ha arra a jogalkotó megfelelő felkészülési időt biztosít. (Legutóbb az Alkotmánybíróság 3093/2018. (III. 26.) AB határozat, [35].)

Hivatkozni kívánok arra is, hogy a kérdés több ezer Magyarországon élő transznemű embert érint. A Transznemű emberek egy része élt a korábban biztosított nem elismerési eljárással és megváltoztatta a nemét és a nevét, de egy másik részük (és nyilvánvalóan a jövőben születő és/vagy cselekvőképessé váló transznemű személyek mind ilyenek) még nem tette ezt meg. A ENSZ Egészségügyi Világszervezetének tudományos becslése alapján a világ népességének 0,3-0,5 százaléka transznemű.¹ Jelenleg tehát Magyarországon a kérdés 35-45 ezer embert érinthet. Nem állnak rendelkezésemre arról adatok, hogy közülük eddig hányan éltek a nem és névváltoztatás lehetőségével, de vélelmezem, hogy csak egy kisebb csoport. Továbbá, a jövőben megszülető transz emberek nyilvánvalóan jelentős társadalmi csoportot fognak alkotni és a jelenleg hatályos szabályok őket is megfosztják az emberi méltóságuktól, a családi és magánélethez való joguktól.

1.4. Az Abtv. 30. § (4) bekezdése az indítvány előterjesztésére határidőt állapít meg. Eszerint az Abtv. 26. § (2) bekezdése szerinti alkotmányjogi panasszal az Alkotmánybíróság eljárása megindításának az alaptörvény-ellenes jogszabály hatálybalépésétől számított száznyolcvan nap elteltével nincsen helye. Az At. nemváltoztatás és ezzel összefüggésben névváltoztatást lehetetlenné tevő-- az indítványban támadott -- szabályai 2020. május 29-én léptek hatályba. A mai napig az Abtv. 30. § (4) bekezdésében meghatározott száznyolcvan nap még nem telt el.

1.5. A kérdéses törvényi szabály Alaptörvénnyel való összhangjáról az Alkotmánybíróság mindeddig nem hozott döntést, így az Abtv. 31. §-ában foglalt korlátozás sem képezi a panasz előterjesztésének tárgyát.

2. Az általam panasztolt jogsértő helyzet a következőképpen állt elő:

2.1. A jogszabály-változás előtti helyzet ismertetése.

2.1.1. Magyarországon a nem jogi elismerésére vonatkozó eljárást egy részleges és hiányos jogi szabályozás, valamint az Emberi Erőforrások Minisztériumában (továbbiakban: EMMI) kialakult gyakorlat határozta meg. Az eljárás menetéről, valamint a szükséges dokumentációkról a Budapest Főváros Kormányhivatala nyújtott tájékoztatást (a tájékoztató a beadvány szövegezésének napján még elérhető a világhálón: <http://bit.ly/2rU7eeY>). Ennek megfelelően a kérelemhez és egyéb nyilatkozatokhoz az alábbi egészségügyi dokumentációt

¹ <http://www.euro.who.int/en/health-topics/health-determinants/gender/gender-definitions/whoeurope-brief-transgender-health-in-the-context-of-icd-11?fbclid=IwAR2tPJNYfNEMD1XWBqk5q3SIFKISOIw93ss3kvqws1PILKEIILUbmZUbt04>).

kellett csatolni: (i) egy pszichiáter szakorvos által készített szakvéleményt, amely megállapítja a transzszexualizmus (F64.0) diagnózisát és a „nem-megváltoztatás” engedélyezésének javaslatát; (ii) egy klinikai szakpszichológus szakvéleményét; valamint (iii) a kérelmező születéskor bejegyzett nemének megfelelően urológus vagy nőgyógyász szakorvos szakvéleményét, amely tartalmazza, hogy a nemi átalakító műtétnek nincs orvosi szakmai szempontból ellenjavallata.

A nem jogi elismerése az EMMI által kiállított szakvélemény alapján történt, a személyes adatokban történő változások átvezetése pedig az anyakönyvi eljáráshoz kapcsolódott az alábbi jogszabályok korábban hatályos szövege alapján: az anyakönyvezési feladatok ellátásának részletes szabályairól szóló 429/2017. (XII.20) Korm. rendelet 7. §, valamint a 32/2014. (V.19.) KIM rendelet 27.§.

Amennyiben az EMMI véleménye szerint a nem megváltozottnak tekinthető, e tényről a Kormányhivatal értesítette a kérelmezőt, valamint a kérelmező születési helye szerinti anyakönyvvezetőt, hogy a nem- és az utónév megváltozását az Elektronikus Anyakönyvbe rögzítse, valamint intézkedjen új személyazonosító készítéséről is.

Az anyakönyvezési feladatok ellátásának részletes szabályairól szóló 429/2017. (XII.20.) Korm. rendelet 7. §-a értelmében a névváltoztatásért felelős anyakönyvi szerv a nem megváltoztatásáról, valamint az ennek következtében szükséges utónév módosításáról a nem megváltoztatását támogató egészségügyi szakvélemény beérkezését követő 8 napon belül értesítette a születést nyilvántartó anyakönyvvezetőt az anyakönyvben történt átvezetés érdekében. A nyilvántartó anyakönyvvezető a nem megváltoztatását a névváltoztatásért felelős anyakönyvi szerv alapiratnak minősülő értesítése és az egészségügyi szakvélemény hitelesített fénymásolata alapján jegyzete be az anyakönyvbe.

2.1.2. Az alapvető jogok biztosának jelentései a korábban hatályos szabályozásról:

2.1.2.1 Az alapvető jogok biztosa 2016 szeptemberében AJB-883/2016. számon átfogó jelentést adott ki a nem jogi elismerése hazai gyakorlata kapcsán (elérhető a világhálón: <http://bit.ly/2vVe5pL>), amelyben megállapította a feltárt szabályozási hiányosságokból eredő jogbiztonság, valamint a transz emberek magánszférához való jogának sérelmét. Az alapvető jogok biztosa felkérte az emberi erőforrások miniszterét, hogy „kezdemenyezzen olyan jogi – szükség szerinti törvényi, azzal összefüggő kormányrendeleti, miniszteri rendeleti szintű – szabályozás előkészítését, amely a tisztességes eljáráshoz való jog garanciái, a jogorvoslatához való jog érvényesülése mellett, a nemi megerősítő beavatkozásoktól különválasztva és az életkori szabályok előírásával biztosítja a transznemű személyek számára a nemi identitásuknak megfelelő nem és név választását, megváltoztatását”.

A jelentés nyilvánosságra hozatalát követően, 2016 novemberében a minisztérium több mint egy éves időtartamra felfüggesztette a szakvélemények kiadását, ami egyben azt is jelentette, hogy Magyarországon abban az időszakban megszűnt a nem jogi elismerésére vonatkozó

kérelmek elbírálása, a transz emberek nem gyakorolhatták az önrendelkezéshez fűződő jogukat.

A helyzet nem teljes körű rendezését az anyakönyvezési feladatok ellátásának részletes szabályairól szóló 429/2017. (XII.20) számú kormányrendelet 7. §-a jelentette (lásd fent), amelynek 2018. január 1-i hatályba lépésével egyidejűleg a minisztérium a korábbi és az újonnan beérkezett - nem jogi elismerésére vonatkozó – kérelmeket elkezdte elbírálni, a korábbi gyakorlatának megfelelően, majd 2018. június 28-tól az eljárásokat ismételtelen felfüggesztették és a kérelmeket, többek között az én kérelmemet sem bírálták el.

2.1.2.2. A nem jogi elismerésére vonatkozó eljárások felfüggesztése kapcsán az alapvető jogok biztosa a Transvanilla nevű civil szervezet, valamint egy egyedi panaszos beadványa kapcsán 2017-ben ismételtelen vizsgálatot indított és AJB-294/218. számú jelentésében az alábbi megállapításokat tette (elérhető a világhálón: <https://bit.ly/2RG6UJC>).

„A megállapításaimat elvi szinten jelen ügyben is fenntartom, korábbi ajánlásaim nyomán a kért szabályozás megalkotása kapcsán ugyanis érdemi előrelépés 2016 szeptembere óta csak az eljárás utolsó fázisa tekintetében történt. (..) Mindezek alapján megállapítom, hogy a világos kereteket, garanciákat, feladatkört és felelősséget megállapító jogi szabályozás teljes hiánya, az eljárásjogi feltételrendszer kiszámíthatatlansága sérti a jogbiztonság követelményét, a gyakorlatról való nyilvános, egyértelmű és pontos tájékoztatás hiánya a tisztességes hatósági eljáráshoz és a jogorvoslathoz való joggal összefüggő súlyos visszásságot okoz, hatásában pedig alkalmas arra, hogy az emberi méltósághoz és az önrendelkezéshez való joggal összefüggő súlyos visszásságot okozzon.” - jelentés 13. oldal.

A biztos ismételtelen ajánlásokkal fordult az érintett minisztériumokhoz, hogy az érintett szereplők bevonásával fontoljanak meg egy olyan jogi szabályozás előkészítését, amely a nemi megerősítő egészségügyi beavatkozásoktól elválasztva biztosítja a transznemű személyeknek a nemi identitásuknak megfelelő nem és név megválasztását, illetve megváltoztatását. Valamint, hogy amíg ez nem történik meg, intézkedjen a kérelmek elbírálásának biztosításáról és arról, hogy a kritériumoknak nyilvános formában tegyék elérhetővé.

2.1.3. Alkotmánybíróság 6/2018. (VI./27.) határozata:

Az Alkotmánybíróság egy menekült státuszt kapott transz férfi panaszja kapcsán szintén foglalkozott a nem jogi elismerésének jogi szabályozásával, illetve annak hiányosságaival. Határozatában megállapította [47], hogy a névváltoztatásra vonatkozó szabályozásra alapjogi kérdésként tekint. Ennek speciális esete pedig a nemváltoztatással összefüggő névváltoztatás, amelynek alapja az „EMBER” önzonossága és az egyenlő emberi méltóság sérthetlensége. Bár a konkrét ügy a jogszerűen letelepedett nem magyar állampolgárok nem- és névváltoztatási eljárására vonatkozik, az ügyben eljáró közigazgatási bíróság felhívta a figyelmet arra, hogy jelenleg nincsen olyan jogszabály Magyarországon, amely a nemváltoztatási kérelem tekintetében meghatározná az érdemi döntés meghozatalára jogosult

hatóságot. Kiemelte, hogy bár az EMMI-nek az eljárásban meghatározott szerepe van, ugyanakkor feladatai, hatáskörei nem tisztázottak, annak ellenére, hogy az általa kiállított szakvéleményen alapszik a nem megváltoztatásának az átvezetése.

Az Alkotmánybíróság a 6/2018. (VI./27.) határozatában áttekintette a nem és névváltoztatásra vonatkozó EJEK gyakorlatot, nemzetközi szerződéseket és nemzetközi gyakorlatot [50-57], így abban az ügyben nem is vált vitássá, hogy a nem és névváltoztatás joga az emberi méltóságból fakadó alapvető emberi jog. ("Fentiek alapján az Alkotmánybíróság megállapítja, hogy a névváltoztatásra vonatkozó szabályozásra továbbra is alapjogi kérdésként tekint. Ennek speciális esete a nemváltoztatással összefüggő névváltoztatás, amelynek alapja az „EMBER” önazonossága és az egyenlő emberi méltóság sérthetlensége." [47])

2.2. Összefoglalva a korábban hatályos helyzetet: nem volt vitás az alapjogokat védeni hivatott szervek előtt, hogy a nem- és névváltoztatás joga alapvető emberi jog, viszont a nem- és névváltoztatást szabályozó eljárásokkal kapcsolatban merültek fel jogbiztonsági és diszkriminációhoz kapcsolódó alkotmányossági és alapjogi problémák.

2.3. A jogalkotó az At. módosításával a korábbi problémákat nem, hogy megoldotta volna, hanem megsértette az *emberi méltóságból* fakadó alapjogomat.

2.4. Férfi testbe nőként születni lelkiileg és társadalmilag extrém módon megterhelő. Nem kívánom az erre vonatkozó kutatásokat ismertetni a T. Alkotmánybíróság számára. E helyett a személyes történetemre kívánok hivatkozni.

10-12 éves koromban tudtam először megfogalmazni magam számára, hogy a nemem megváltoztatása lehet az egyetlen megoldás az életemben. 14 éves koromban ezt a felismerést eltemettem és elnyomtam magamban, mert akkor nem volt Magyarországon lehetőség a nem jogi elismerésére és a környezetemben lévő emberek támogatását sem éreztem akkoriban. Az általános iskola végéig folyamatosan csúfoltak a kinézetem miatt, soha nem voltam férfias jelenség. A kinézetem miatt kiközösítettek, csúfoltak. Ez picit jobb lett középiskolában, de a lényeg nem változott, soha nem tudtam beilleszkedni. Ezek az érzések nem múltak el. Az egyetemen kiderült, hogy ez személyesen túl sok, ott már nagyon éreztem, hogy nőként kell élnem és nem bírtam bejárni a többiek közé férfiként, emiatt nem voltam képes befejezni a felsőfokú képzést. Otthon nem volt pénzünk, komoly anyagi problémáink miatt úgy döntöttem, hogy az egyetem helyett elmegyek dolgozni. Ekkor azonban még nem volt pénzem arra, hogy hogy el tudjam kezdeni a nemem összhangba hozását az identitásommal. Amikor láttam, hogy a szüleim a nyugdíjukból már meg tudnak élni, akkor döntöttem el, hogy önálló életet kezdek. Budapestre jöttem dolgozni és itt már elkezdtem úgy élni, ahogyan mindig is szerettem volna: nőként. Korábban nem érdekelt semmi, csak a túlélés. És nagyon lassan tudtam csak elkezdni a személyiségem valódi kibontakoztatására figyelni. 2012-ben indult meg ez a folyamat. Akkor már elszakadtam a családomtól. Féltettem a munkahelyemet, mert ott férfiként ismertek, de azon kívül már nőként éltem. Mindkét szerepnek meg kellett felelnem, de lassan kezdtem elengedni a férfi mintáimat, és elkezdtem

az lenni, aki vagyok. Egyre kevésbé voltam képes kettős életet élni, ez kihatott a munkahelyi teljesítményemre is. Ezt követően elkezdtem megjegyzéseket kapni a külsőre vonatkozóan. Sok ilyen megjegyzés ért, főleg munkahelyemen kívül, de néha ott is. Az emberek furesán, megítélően néztek rám. Többször atrocitás is ért a kinézetem miatt. 2019 nyarán elmondtam a munkáltatónak, hogy elindítom a nemem elismerése iránti eljárást. Tőle támogatást kaptam ehhez. Majdnem fél évig tartott, míg megszereztem az előírt szakvéleményeket. 2019. november 13-án benyújtottam a kérelmemet. 2020. január 20-án volt az első nap, amikor nőként kezdtem dolgozni, addigra be lett jelentve a cégemnél, hogy ez van. A közvetlen felettesem ebben végig segített, érvelt a folyamat támogatása mellett a saját felettesei felé is. Próbált engem megkímélni, hogy nekem ne kelljen erről beszélni. A munkáltatóm egy nemzetközi cég, amely világszerte 40 ezer embert foglalkoztat, belső diszkriminációmentes szabályzata is van, de ebben nem volt lefektetve annak a szabályozása, hogy mi a teendő egy minden szempontból tranzícióban lévő munkavállaló esetében. Bizonyos technikai akadályok elhárítása eltartott pár hétig, ez okozott kisebb-nagyobb kellemetlenségeket, de közvetlen kollégáim szinte egyből és gond nélkül alkalmazkodtak az új helyzethez és azóta nőként kezelnek. A jelenlegi legkomolyabb problémám, amely az emberi méltóságomat is napi szinten érinti, hogy nőként élek és annak nézek ki, de a dokumentumaimban férfinév szerepel: BKK bérlet, bankkártya, lakcímkártya stb. Mindezeket a dokumentumokat mindannyian napi szinten használjuk, mutatjuk meg idegeneknek pénztárban, postán, orvosi rendelőben, tömegközlekedési eszközön. Ezek a helyzetek mindig több ember előtt történnek és mindig hihetetlen megalázóak számomra.

Ha az At. hatályos szabályai alapján nem tudom összhangba hozni a valósággal a nememet és a nevemet, akkor egész életemben a napi megaláztatásoknak és esetlegesen atrocitásoknak kitéve kell élnem. Ez sérti az emberi méltóságomat.

2.5. A hatályos At. megfoszt *az önrendelkezéshez való jogomtól* is. Elvonja a lehetőséget abban a kérdésben, hogy a számomra megfelelő nem és név jogi elismerése mellett dönthessek. Az állam ezzel a magánéletemnek olyan belső magjába avatkozik be, amellyel kapcsolatban csak én vagyok képes rendelkezni.

2.6. A *névviseléshez való jogom*, mint az emberi méltóságom részjogosítványa sérelme magától értetődő a hatályos At. alapján. Ha nem hozhatom jogi szempontból összhangba a nememet a személyiséggemmel, akkor nem választhatok a nememnek megfelelő nevet sem. Ahogyan a 6/2018. (VI./27.) határozata is rögzíti: “A nemváltoztatásnak ugyanis járulékos velejárója a névváltoztatás, hiszen mindenki jogosult arra, hogy neve a neméhez igazodjon, sőt egyúttal kötelezettsége is, hogy a tényleges nemének megfelelő nevet jegyeztessen be a nyilvántartásokba. [47]”

2.7. A hatályos szabályozás sérti *a magán- és családi életem tiszteletben tartásához való jogomat*. Könnyen belátható, a nélkül, hogy nemem és a nevem összhangban lenne a valódi személyiséggemmel, nincsen arra lehetőségem, hogy az állam és a közösség által jogilag is elismert párkapcsolatban éljek, élvezve és vállalva ennek jogkövetkezményeit. Azzal, hogy a módosított At. lehetetlenné teszi számomra a nemem és nevem jogi elismertetését, megfoszt

attól a lehetőségtől, hogy a magánéletemet és a családi életemet a valós személyiségemnek megfelelően deklarálhassam a külvilág számára is, hiszen az Alaptörvénnyel összhangban Magyarországon házasságot csak férfi és nő köthet.

2.8. Az emberi méltóság és ennek részjogosítványa, valamint a magán- és családi életemhez való alapjogom mellett az At. hatályos szabályozása sérti a *megkülönböztetés mentes élethez való jogomat* is két vonatkozásban is.

2.8.1. Minden embernek joga van ahhoz, hogy a belső identitásának megfelelően férfiként vagy nőként éljen. Mivel a hatályos At. nem teszi lehetővé, hogy személyiségemnek megfelelő személyazonossággal élhessek, így a jogszabályok engem hátrányosan különböztetnek meg azokkal az emberekkel szemben, akik ezzel kapcsolatban nem ütköznek nehézségbe. Ez a megkülönböztetés az élet legtöbb területén, elsősorban a magánviszonyokban érzékelteti a hatását: az orvosnál, a tömegközlekedésen a bérlet felmutatásakor, egy munkaszerződés megkötésekor, stb. Rengeteg hátrányos következménnyel jár, hogy a jogszabály immár nem teszi lehetővé a megszügyenülés mentes életet és a személyiségem legbelsőbb magjához tartozó identitás napi szintű felvállalásának elkerülését. Más személy ezekre a megszügyenülésekre és ezekre a kényszerű vallomásokra nem kényszerül rá.

2.8.2. Hátrányosan megkülönböztet a hatályos At. azokkal a transznemű személyekkel szemben is, akik korábban tudtak döntést hozni és a korábban hatályos szabályok szerint még el tudták ismertetni a nemüket és ennek megfelelően a nevüket. Ha e tekintetben a T. Alkotmánybíróság nem minden embert tekintene homogén csoportnak, csak a transznemű személyeket, akkor a megkülönböztetés e vonatkozásban is fennáll a korábban nemet és nevet változtató transz emberekkel szemben.

2.9. A jogalkotói indokolás szerint az At. ügyben releváns szabályai módosításának célja, hogy az állam kizárólag a születési nemet tartsa nyilván az állampolgáraitól. Azonban ez az indokolás nincsen arra tekintettel, hogy az állam e szempontból nem csak nyilvántartást vezet, hanem a külvilág számára deklaratív aktusként határozza meg az állampolgárai nemét és nevét. Ezzel a fentebb részletezett alapjogi sérelmeket okoz mindenkinek, aki lelkileg nem képes azonosulni a biológiai nemével. Ahogyan fentebb bemutattam, ezzel az At. szabályai sértik az én alapjogaimat is. Hivatkozni kívánok e körben arra, hogy a 2014. június 1-től hatályban lévő nemváltóztatási szabály az állami adminisztrációban semmilyen gondot nem jelentett korábban. A nyilvántartás illetően megváltoztatásának tehát észszerű indoka nincsen. Az alapjogkorlátozás szüksége nem megalapozott.

Az At-t módosító jogszabály releváns indokolása szerint: "A nem meghatározása biológiai alapokon nyugszik. Azt az elsődleges nemi jelleg alapján, illetve kromoszóma alapján tudják megállapítani. Az anyakönyvbe bejegyzett nem, tulajdonképpen az orvos által megállapított tényen alapul, amelyet az anyakönyv deklarál" Ez eddig is így volt, csak a korábbi szabályozás tekintettel volt arra a tényre, hogy a biológiai nem a populáció 0,3-0,5 százaléka esetében nem esik egybe az identitáshoz kapcsolódó nemmel. Ennek megfelelően pedig

biztosította a nem elismerésének jogi eljárását. Mivel a jelenleg hatályos szabályozás indokolása erre nem tér ki, így az ebben érintett személyek vonatkozásában az nem tekinthető átgondoltnak.

2.10. Ahogyan arra a 2.3. pontban hivatkoztam, a nemem jogi elismerésére irányuló jogi eljárás már elindult, de azt az At. hatályos szövege ex lege megszünteti.

2.11. Álláspontom szerint - az előző pontokban leírt érvek és a jogalkotói indokolás hiányosságai alapján - az emberi méltóságot (valamint az ebből fakadó önrendelkezési és névviselési jogot), a magán- és családi élethez való jogot sértő és megkülönböztetést megvalósító törvényi szabályoknak nincsen tárgyilagos mérlegelés szerinti észszerű indoka, így nem is lehetnek szükségesek, ezért sértik megfelelő Alaptörvényi szabályokat. Kérem ezért az Alkotmánybíróságot, hogy az At. hivatkozott módosításait semmisítse meg.

Végül nyilatkozom, hogy **nem járulok** hozzá a személyes adataim nyilvánosságra hozatalához.

Budapest, 2020. május 29.

Csatolva:

- Ügyvédi meghatalmazás (F/1)
- Nem és utónév módosítási iránti kérelem (F/2)
- Tájékoztatáskérés az nem és utónév módosítási iránti kérelmemben indult eljárásról (F/3)
- Budapest Főváros Kormányhivatalának tájékoztatása a nem és utónév módosítási iránti kérelmem felfüggesztéséről (F/4)

dr. Bodrogi Bea

Ügyvéd

képviselőként

